

Strategi för Alingsås kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar 2023–2026

Typ av styrdokument: Strategi
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2023-12-12 § 229
Diarienummer: 2023.437 KS

Gäller för: Kommunövergripande
Giltighetstid: 2026-12-31
Revideras senast: --
Dokumentansvarig: Säkerhetschef

Innehåll

Syfte och disposition Fel! Bokmärket är inte definierat.

1. Kommunens ansvar för krisberedskap.....	5
1.1 Övergripande ansvar	5
1.2 Risk och sårbarhetsanalyser.....	5
1.2.1 Mål för kommunens arbete med risk och sårbarhetsanalys	6
1.2.2 Åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	6
1.3 Krisberedskapsplanering	6
1.3.1 Mål för kommunens arbete med krisberedskapsplanering.....	6
1.3.2 Åtgärder inom krisberedskapsplanering	7
1.4 Geografiskt områdesansvar	7
1.4.1 Mål för kommunens geografiska områdesansvar	7
1.4.2 Åtgärder inom geografiskt områdesansvar	7
1.5 Utbildning och övning	7
1.5.1 Mål för utbildning och övning.....	7
1.5.2 Åtgärder för övning och utbildning	8
1.6 Rapportering.....	8
1.6.1 Mål för kommunens rapportering.....	8
1.6.2 Åtgärder för rapportering	8
2. Kommunens ansvar för civilt försvar.....	9
2.1 Kompetenshöjning för civilt försvar	9
2.1.1 Åtgärder för kompetenshöjning för civilt försvar	9
2.2 Säkerhetsskydd	9
2.2.1 Åtgärder för säkerhetsskydd	9
2.3 Krigsorganisation och krigsplacering.....	9
2.3.1 Åtgärder för krigsorganisation och krigsplacering.....	10

Inledning

Detta dokument beskriver Alingsås kommuns övergripande viljeinriktningar och prioriteringar för kommunens arbete inom risk- och krishantering och civilt försvar för perioden 2023–2026.

Innehållet syftar till att, tillsammans med kommunens plan för hantering av samhällsstörning och höjd beredskap uppfylla lagen om kommuners och landsting åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Inledningsvis avhandlas de ansvarsområden inom krisberedskap som nämns i ovan lagstiftning, och förtydligas i överenskommelse mellan Sveriges kommuner och regioner och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunens övergripande mål och åtgärder presenteras under respektive rubrik.

Slutligen avhandlas de specifika tillkomna ansvarsområden för kommunen som hör ihop med civilt försvar.

1. Kommunens ansvar för krisberedskap

1.1 Övergripande ansvar

Kommunen har ett ansvar för att värna liv och hälsa, att trygga livsnödvändig försörjning, att samverka för att grundläggande värden och att samhällsviktiga funktioner upprätthålls. Kommunen ska arbeta för att minska risken för att oönskade händelser inträffar, för att reducera konsekvenser om något ändå inträffar och för att ha en god förmåga att hantera samhällsstörningar i fredstid. Kommunen ska även uppnå en grundläggande förmåga att uppfylla sin del i totalförsvaret.

Sveriges krishantering vilar på tre grundprinciper :

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållande ska ha motsvarande ansvar under kris.
- **Likhetsprincipen** innebär att en verksamhets organisation och lokalisering, så långt som möjligt ska överensstämma i fred, kris och krig
- **Närhetsprincipen** innebär att kriser som inte kräver samordning ska hanteras på lägsta möjliga nivå

Alingsås kommun har det geografiska ansvaret över hela kommunens yta. Det innebär att kommunen också ska ha en beredskap för att stödja och samordna andra aktörer, som verkar inom den geografiska ytan. Vidare kan ansvaret för kommunens egen verksamhet delas in i två delar.

- Varje nämnd och kommunalt bolag ansvarar för och driver det egna risk- och krishanteringsarbetet enligt principerna ovan.
- Kommunstyrelsen ansvarar för det kommunövergripande ledningsarbetet såväl före, under som efter en händelse, samt för att samordna och stödja verksamheternas risk- och krishanteringsarbete.

1.2 Risk och sårbarhetsanalys

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSBs), föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser. I arbetet ingår bland annat att identifiera verksamheter som upprätthåller viktiga samhällsfunktioner, dvs samhällsviktig verksamhet. Dessutom ska händelser som kan hota upprätthållande av funktioner och kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamheter identifieras.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys ska ge en samlad bild av risker, sårbarheter och förmåga inom kommunen, samt utgöra ett underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar risker och sårbarheter.

1.2.1 Mål för kommunens arbete med risk och sårbarhetsanalys

Ett systematiskt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering ska vara en naturlig del av alla nämnders, bolags och förbundets normala arbetsprocesser. Varje nämnd, styrelse och direktion ansvarar för ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarheter i egen verksamhet, samt för ökad förmåga att hantera oönskade händelser. Nämnder, kommunala bolag och förbund ska också kontinuitetsplanera för sina verksamhetskritiska delar. Den enskilde medborgaren och privat eller offentlig organisation ska ha en grundberedskap för att hantera tillfälliga bortfall av el, IT, telefoni och dricksvatten.

1.2.2 Åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys

- Utveckla arbetsformer för en risk- och krishanteringsgrupp med representanter från förvaltningar, kommunala bolag och förbund med syfte att utveckla och förbättra risk- och sårbarhetsanalysen, samordna prioriteringar av åtgärder och följa upp och utvärdera arbetet.
- Producera och regelbundet revidera förvaltnings- och bolagsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser. Respektive nämnd, bolag och förbund är ansvariga.
- Upprätta ett samverkansforum med aktörer utanför kommunens organisation för hantering av risker inom kommunens geografiska område.

1.3 Krisberedskapsplanering

Den verksamhet som har ansvaret i vardagen har också ansvaret under en störning. Organisationen för att hantera en störning ska så långt som möjligt likna den ordinarie strukturen.

Vid en störning arbetar kommunen utifrån den krisledningsorganisation som beskrivs i kommunens plan för hantering av samhällsstörningar samt under höjd beredskap. Organiseringen vid krisledning bygger på ordinarie ledningsstruktur med tillägget att den ordinarie ledningsstrukturen kan förstärkas med en central stab på kommunledningskontoret. Den centrala staben lyder under kommunledningen och kan stödja med att som exempel skapa en samlad lägesbild, samordna insatser och åtgärder, initiera samverkan med andra aktörer samt föreslå övergripande prioriteringar. Den centrala staben kan också bidra med kompetensförsörjning på plats i förvaltningarnas staber.

Vid en samhällsstörning kan kommunens krisledningsnämnd träda i kraft och överta hela eller delar av övriga nämnders ansvarsområden. Nämndens förutsättningar och arbete regleras i krisledningsnämndens reglemente.

1.3.1 Mål för kommunens arbete med krisberedskapsplanering

Kommunen ska ha en väl förberedd organisation som snabbt kan skapa, rapportera och ta emot lägesbilder samt leda och samordna insatser så att konsekvenser av en oönskad händelse begränsas. Organisationen ska vara uthållig och kunna verka över tid.

1.3.2 Åtgärder inom krisberedskapsplanering

- "Plan för hantering av samhällsstörningar samt under höjd beredskap" ska göras känd i hela organisationen.
- Krisledningsplaner för respektive förvaltning ska vara uppdaterade.
- Lokaler för krisledning ska ständigt förbättras.
- Rutiner för stabsarbete ska finnas.
- Övnings- och utbildningsplan ska finnas.

1.4 Geografiskt områdesansvar

För att uppnå framgång i arbetet med krisberedskap krävs en kontinuerlig samverkan internt inom kommunen och med andra aktörer, såväl inom offentlig verksamhet som inom det privata näringslivet. Kommunen behöver driva och delta i nätverk där frågorna behandlas med övriga aktörer. Kommunen ska under en stor störning också ha förmågan att stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå, i syfte att samordna aktörernas åtgärder.

1.4.1 Mål för kommunens geografiska områdesansvar

Kommunen ska ha en förmåga att samverka med och vid behov samordna berörda interna såväl som externa aktörer före och under en störning.

1.4.2 Åtgärder inom geografiskt områdesansvar

- Identifiera, upprätta och upprätthålla kontakter och samverkansformer med relevanta krisaktörer inom och utanför kommunens geografiska område.
- Samordna etablerade samverkansformer med övrigt krishanteringsarbete.
- Informera berörda lokala aktörer om arbetet med beredskapsförberedelser och skapa förutsättning för samverkan på lokal nivå.

1.5 Utbildning och övning

För att stärka förmågan att hantera olika samhällsstörningar utbildas och övas kommunens krisledningsorganisation regelbundet. Inriktning och omfattning på övningarna planeras utifrån identifierade risker samt organisationens utbildningsnivå och behov. Kommunen deltar regelbundet i regionala samverkansövningar och centrala myndigheters övningar och genomför också egna övningar.

1.5.1 Mål för utbildning och övning

Kommunen ska ha en väl förberedd organisation som kan skapa lägesbilder, leda och samordna insatser och aktiviteter så att konsekvenser av en störning begränsas. Detta säkerställs bland annat genom kontinuerlig övning och utbildning av berörd personal. Övningar, utbildningar och inträffade störningar ska utvärderas.

1.5.2 Åtgärder för övning och utbildning

- Kommunens krisledningsnämnd ska utbildas och övas i sin roll i krishantering minst en gång under perioden 2023–2026.
- Berörd personal ska delta i de kvartalsvisa övningar som anordnas och leds av Länsstyrelsen i Västra Götaland.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera två övningar för den centrala krisledningen under perioden 2023–2026.
- Varje förvaltning och bolag ska övas under perioden 2023–2026.
- Alla tjänstemän i beredskap ska vara utbildade för uppgiften.
- Utbildning i att leda kommunen under höjd beredskap ska hållas för kommunstyrelsen.

1.6 Rapportering

Vid en störning används i huvudsak det webbaserade informationssystemet WIS för rapportering. Radiokommunikation för effektiv ledning, RAKEL, används vid behov.

Kommunen rapporterar in resultatet av sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalysen i oktober under det första kalenderåret i mandatperioden.

1.6.1 Mål för kommunens rapportering

Vid en händelse ska kommunen löpande delge Länsstyrelsen och andra berörda krisberedskapsaktörer lägesrapporter. Länsstyrelsen ska informeras om tillståndt och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder. Kommunen ska även kunna delta i och anordna digitala möten för lägesrapportering.

1.6.2 Åtgärder för rapportering

- Vidmakthålla förmågan att använda WIS, Rakel och Skype för lägesrapportering och samverkan.
- Vidmakthålla förmåga att kunna sända och ta emot krypterad information genom krypteringsdatorn Signe.

2. Kommunens ansvar för civilt försvar

Det civila försvarets uppgift är att upprätthålla samhällsfunktioner under höjd beredskap och krig i Sverige. Det civila försvaret bildar tillsammans med det militära försvaret Sveriges totalförsvar. Målet med det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa samhällsviktiga funktioner samt att bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig.

Det civila försvaret ska till stora delar bygga på krisberedskapen, men ställer ytterligare krav på samhället. På kommunens förmågor för krisberedskap kan till exempel kraven öka gällande kvantitet, uthållighet och effektivitet. Detta för att klara av de särskilda påfrestningar som kommer av ett krig. Eftersom kriget innebär omfattande våldsutövning, stora skadeutfall, angrepp mot samhällsviktig infrastruktur kommer därför nödvändiga prioriteringar av samhällets resurser behöva göras. Den oro som ett krig också skapar behöver också hanteras.

2.1 Kompetenshöjning för civilt försvar

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunen behöver ha grundläggande kunskaper om gällande regelverk och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig.

2.1.1 Åtgärder för kompetenshöjning för civilt försvar

- Kommunstyrelsen, förvaltningschefer samt bolags- och förbundschefer ska ha utbildats om höjd beredskap och totalförsvar under mandatperioden.

2.2 Säkerhetsskydd

Arbetet med att förbereda det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt säkerhetsskydd. Säkerhetsskyddet syftar till att skydda den verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten.

2.2.1 Åtgärder för säkerhetsskydd

- Kommunen ska ha en utbildad säkerhetsskyddschef och biträdande säkerhetsskyddschef
- Utrustning, utbildning och rutiner för att kommunen säkert ska kunna hantera information som rör Sveriges säkerhet ska finnas
- En process för säkerhetsskyddsanalys ska finnas och prioriterade verksamheter ska vara analyserade

2.3 Krigsorganisation och krigsplacering

Arbetet för att beskriva och börja öva en krigsorganisation påbörjas. När organisationen och nyckelpersoner är klara skall krigsplacering påbörjas.

2.3.1 Åtgärder för krigsorganisation och krigsplacering

- Beskrivning av den verksamhet som ska fungera under höjd beredskap och krig
- Beskrivning av kommunens organisering vid höjd beredskap och krig
- Information om tjänsteplikt
- Krigsplacering av nyckelpersoner